

En analys av resultaten:

I. Danmarks folkomröstning om EMU 28/9 2000

II. Sveriges folkomröstning om EU 13/11 1994

Analysens syfte

Förhoppningsvis kan en analys av röstresultaten hjälpa oss på nej-sidan att lägga upp strategin inför en folkomröstningskampanj i Sverige. Det finns dock två förbehåll. För det första är inte dansk debatt helt lika med svensk debatt. För det andra är det svenska resultatet från 1994 lite ur tiden. Mycket har hänt i Sverige vad gäller partiernas försvagning, medias utveckling, Internet m.m. sedan 1994.

Något lite kan dock siffrorna i denna skrift underlätta strategidiskussionen.

Jag vill understryka att denna skrift syftar till att presentera resultaten i folkomröstningarna och inte särskilt mycket till att analysera dem. Här presenteras ett underlag som tjänar väl till vidare analyser av starka och svaga sidor i nej-sidans kampanjer och bland dess anhängare och motståndare.

Den som ej känner till historien kan ej heller tyda framtiden.

*2000-10-21
Jan Å Johansson*

I. Danmarks folkomröstning om EMU 28/9 2000

Slutresultat hela landet

Ja	1.621.937	46,9%
Nej	1.838.026	53,1%
Totalt	3.459.963	
Röstberättigade	3.999.706	
Valdeltagande		87,5%
Nej i procent av de röstberättigade		46,0%

Ett annorlunda nej

Det danska nejdet till EMU blev annorlunda denna gång. En orsak till detta är givetvis det höga valdeltagandet på 87,5 %. Det gjorde att dels helt nya nej-röster mobiliserades. Men bland de socialdemokratiska och Venstres väljare så fick nej-röstandet ett helt annat genomslag än vad de ledande politikerna i dessa partiet kunnat ana.

Direkt efter folkomröstningen analyserade valforskarna resultatet enligt följande:

Ja- och nej-rösterna blev den här gången mycket mer jämnt fördelade över Danmark. Tre tendenser kunde utläsas.

1/ De borgerliga väljarna har blivit med EU-skeptiska.

2/ Progressiva medelklassväljare har gått den andra vägen och röstar ofta ja.

3/ Det är fortsatt höga nej-procent i de klassiska socialdemokratiska arbetarvalkretsarna.

I danska tidningar framhölls efter folkomröstningen att ja-sidan gått fram i de vänsterorienterade valkretsarna i Århus och Köpenhamn. Jämförelse gjordes med Maastricht I-omröstningen 1992 och visade att på Vesterbro hade ja-sidan gått fram med hela 17 procent, 15 procent i Blågårdskretsen och 14 procent på Norrebro. Tidigare har Danmark haft det motsatta resultatet mot Norge och Sverige. I de två sistnämnda länderna har nej-sidan varit svag i storstäderna, men stark på landsbygden. I Danmark har det tidigare varit tvärtom nej-sidans styrka har alltid varit Köpenhamn.

Före Amsterdamfolkomröstningen 1998 var vänstersympatisörer automatiskt emot EG/EU, men idag kopplas inte EU samman med något entydigt borgerligt. Skiftet i värderingar var särskilt markant bland de intellektuella "latinarkvarterstyperna" som röstar på socialdemokraterna, Radikale Venstre eller SF. Däremot är EU-skepsisen fortsatt stark bland icke-yrkesutbildade och lägre tjänstemän. Vid Maastrichtfolkomröstningen 1992 röstade två av tre socialdemokrater nej även om partiet drev ett ja. Sedan dess har socialdemokraterna tappat sina lågutbildade EU-skeptiker till Dansk Folkparti, SF och soffan.

Opinionsundersökningarna visade en massiv social skillnad mellan ja- och nej-rösterna. Nejet står starkt bland icke-yrkesutbildade arbetare medan det är ja-majoritet bland tjänstemän och väljare med studentexamen. Den stora ja-framgången sker i storstädernas medelklasskvarter, men inte i de klassiska arbetarkvarteren. Till exempel röstade nästa två tredjedelar nej till euron i valkretsar som Sundby och Hvidovre, vilket var i stort sett samma resultat som 1992. Det är två valkretsar där socialdemokraterna i folketings- och kommunalval tappat röster till Dansk Folkeparti.

Nej-sidan hade stora framgångar på landsbygden på Jylland. Det är områden som sedan 1972 har haft ett klart ja-resultat, men denna gång var kretsarna delade eller hade klart nej-resultat. Bland exempelvis fiskare gick nej-sidan framåt redan 1992 och nu har nej-sidan också fått genomslag på landsbygden. EU kopplas inte längre samman med jordbruksbidrag, utan med en massa direktiv och förordningar som hämmar företagsamheten. Nej-rösterna bland Venstres väljare är inte bara den nyliberala gruppen, utan också finns också bland partiets kärntrupper på landet. På Nordjylland

gick nej-sidan fram av flera anledningar. En del Venstreväljare röstade nej, men också Dansk Folkparti och Framstegspartiet är starka där samtidigt som socialdemokraterna och fackföreningsrörelsen i denna del var delad mellan ja och nej. I övriga landet var socialdemokraterna och fackföreningsrörelsen dominerad av ja-sidan.

Hur väljarna från de fem största partierna röstade i EMU-folkomröstningen:

	Ja	Nej
Socialdemokrater	54%	46%
Venstre	75%	25%
Konservative	76%	24%
SF	15%	85%
Dansk Folkeparti	7%	93%

Källa: Tidningen B.T. Talen är uträknade som ett genomsnitt av DR/Gallups exit poll baserad på cirka 2.000 personer samt TV2/Megafons senaste opinionsundersökning från den 27/9.

Venstre är idag ett stort parti med runt 27 % i opinionsmätningarna. Att så mycket som 25 % av deras väljare röstade nej betyder mycket. Det är också förvånande med tanke på hur EU-positiva Venstre varit genom åren. Att så många som 46 % av de socialdemokratiska väljarna röstade nej är sensationellt. I årtal har den socialdemokratiska partimaskinen fört ut ett ja till EMU och partikongresserna har nästan till 100 % ställt sig bakom det. Den socialdemokratiska nej-organisationen är sedan länge ytterst marginell. Statsminister Poul Nyrup-Rasmussen och hans ministrar lade all tyngd de kunde bakom ett ja och i den socialdemokratiska folketingsgruppen fanns endast två ledamöter av 71 som var mot EMU.

Var kom nej-rösterna från?

Totalt röstade alltså 1.838.026 danskar nej.

Många partisympatier har bytts sedan förra folketingsvalet 11 mars 1998. Men ser man till de röster som då avgavs på nej-partierna så var de enligt följande:

Socialistisk Folkeparti	256.424 röster
Dansk Folkeparti	252.228 röster
Kristeligt Folkeparti	85.631 röster
Demokratisk Förnyelse	10.866 röster
Fremskridtspartiet	82.243 röster
Enhedslisten - De Röd-Grønne	91.884 röster
Totalt	779.276 röster

Kanske en tiondel av väljarna som röstade på ”nej-partierna” i folketingsvalet 1998 röstade ja till danskt medlemskap i EMU år 2000. Det innebär alltså att ungefär 1.200.000 väljare som röstade på ja-partier (eller inte röstade alls) i folketingsvalet 1998 nu röstade med nej-sidan.

Det danska nej-et var oerhört brett politiskt och absolut inte enbart Dansk Folkepartis nej som ja-sidan försöker framställa det. Den största gruppen sett till partisympatier bland de som röstade nej var de som röstade socialdemokratiskt i folketingsvalet 1998.

De sex opinionsundersökningar som kom efter folkomröstningen visade att Dansk Folkparti, Socialistiska Folkpartiet och Enhedslisten alla gått framåt medan ja-sidan, undantaget Konservativa folkpartiet, tappat väljarstöd. Kristliga Folkpartiet stod kvar på samma nivå.

Köns- och åldersfördelning

Som källa för denna undersökning finns bara DR/Gallups exit-poll. Denna källa är lite missvisande då den visade ett 50/50-resultat. Alltså ett fel på tre procentenheter. Dessa siffror ska alltså tas med en nypa salt men visar ändå följande:

	Ja	Nej
Män	52%	48%
Kvinnor	46%	54%

Åldersfördelningen är också rätt så grovt indelad men visar följande:

	Ja	Nej
18-34 år	49%	51%
35-59 år	48%	52%
över 60 år	50%	50%

Valforskarna var mest överraskade över nej-röstandet i de yngre åldersgrupperna.

Inkomst- och utbildningsfördelning

Vilstrup redovisade en opinionsundersökning den 26 september 2000 med en fördelning mellan ja/nej/vet ej-väljare utefter hushållsinkomst och utbildning. Denna undersökning visade generellt 44 % för ja-sidan och 43 % för nej-sidan. Så inte heller denna undersökning gissade rätt om utfallet i folkomröstningen.

Fördelningen mellan ja- och nej-sidan utifrån hushållsinkomster:

Danska kronor	Ja	Nej
under 200.000	43%	44%
200.000-399.999	44%	47%
400.000-599.999	50%	42%
över 600.000	55%	44%

Fördelningen mellan ja- och nej-sidan utifrån utbildningsnivå:

Utbildning	Ja	Nej
Grundskola	42%	48%
Gymnasieskola	44%	47%
Yrkesutbildning	48%	38%
Högskola 1-4 år	54%	36%
Högskola 5 år eller mer	60%	36%

Valkretsresultaten

Ja-sidan vann bara i två amt (län). Det är dock intressantare att studera valkretsresultaten.

Danmark är mer tätbefolkat än Sverige och de 103 danska valkretsarna är mer jämlika i storlek jämfört med Sverige. Storleken är i genomsnitt omkring 38.000 röstberättigade, men varierar från cirka 15.000 upp till cirka 90.000 röstberättigade. Av de tio minsta (under 20.000 röstberättigade) ligger sex i Köpenhamns stad, två på Bornholm, samt två är kust/ö-områden på Jylland. Av de tio största valkretsarna (över 59.000 röstberättigade) ligger sju på Själland utanför Köpenhamns stad och tre på Jylland.

Det är på grund av den någorlunda jämbördiga storleken på de danska valkretsarna intressant att jämföra de procentuella framgångarna i varje krets för nej-sidan.

I folkomröstningen om Amsterdamfördraget 28 maj 1998 mobiliserades kärnan av EU-motståndarna till nej-sidan. Det var svårt att få en konkret debatt om Amsterdamfördraget som ”mer union”. Valdeltagandet var 74,8 % den gången och totalt var det 1.341.055 avgivna nej-röster den gången.

Det var alltså bland annat på grund av högre röstdeltagande 496.971 fler danska väljare som röstade nej till euron jämfört med Amsterdamfördraget.

Ökningen av nej-röster var högst i följande valkretsar:

1. Skive, Viborg Amtskreds + 14,0%
2. Saeby, Nordjyllands Amtskreds + 13,4%
3. Morsö, Viborg Amtskreds + 13,4%
4. Aars, Nordjyllands Amtskreds + 13,1%
5. Hobro, Nordjyllands Amtskreds + 13,0%
6. Aakirkeby, Bornholms Amtskreds + 12,8%
7. Kjellerup, Viborg Amtskreds + 12,5%
8. Skjern, Ringköbing Amtskreds + 12,4%
9. Fjerritslev, Nordjyllands Amtskreds + 12,4%
10. Hjörning, Nordjyllands Amtskreds + 12,3%

Av dessa tio valkretsar ligger nio på Jylland.

Minst var nej-sidans ökning i följande valkretsar:

1. Kph. Vesterbro - 1,5%
2. Kph. Blågård + 0,7%
3. Kph. Husum + 1,5%
4. Kph. Bispeeng + 1,5%
5. Kph. Norrebro + 1,8%
6. Kph. Rådhus + 2,2%
7. Kph. Amagerbro + 2,4%
8. Kph. Christianshavn + 2,7%
9. Kph. Enghave + 3,0%
10. Kph. Österbro + 3,0%

Samtliga dessa tio valkretsar ligger i Köpenhamn-Fredriksberg.

Euro-debatten i media

En undersökning från Institut for Journalistik på Syddansk Universitet i Odense av mediadebatten efter folkomröstningen visade att av 3.314 inslag i samtliga dagstidningar och i de landstäckande TV-nyheterna så var det euro-anhängarna som mest kom till tals, men att det var nej-sidan som satte dagordningen.

I 58 % av alla tidningsartiklar och TV-inslag fram till folkomröstningen hade journalisterna talat med euro-anhängare, medan euro-motståndarna bara fanns med i 37 % av inslagen.

Men det är inte givet att det betyder en ökad tillslutning till ja-sidan av röster, ty ja-sägarna kommenterade i hög grad intern oenighet inom ja-sidan eller var tvungna att reagera på utspel från nej-sidan. På det sättet blev det genomgående nej-sidan som förmådde att sätta dagordningen.

Ytterligare tal som presenterades var att även om ja-sidan kom mer till tals så var bara 33 % av alla inslag i medierna klart positiva till euron, medan lite fler, 35 %, mest framstod som negativa.

Professor Brink, som höll i undersökningen, hade den slutsatsen att de danska dagstidningarna och de stora public service-TV-kanalerna tillsammans varken tillgodosåg ja-sidan eller nej-sidan på något systematiskt sätt. Men det betydde inte att alla dagstidningarna hade jämvikt mellan sidorna.

Två exempel framhävdes på detta. Ekstra Bladets täckning av folkomröstningen var till markant fördel för ett nej, medan det var omvänt med Berlinske Tidende. I den sistnämnda var det övervägande positiva sidor av euron som fick plats i tidningen.

Många bestämde sig sent

Opinionsinstitutet Vilstrups undersökningar visade att omkring 300.000 väljare var så osäkra att de bestämde sig först på valdagen eller i själva vallokalen hur de skulle rösta.

Nästan lika många väljare bestämde sig tog ställning under den sista veckan före folkomröstningen.

Många danskar har ringa tilltro till politikerna när det gäller EU-frågor. Av nej-röstarna uppgav 15 % bristande tilltro till ja-politikerna som huvudorsaken till sitt nej. Hos ja-röstarna var bristande tilltro till nej-politikerna avgörande för 11 % att rösta ja.

Två stora anledningar för nej-röstarna var fruktan för utvecklandet av mer politisk union i EU-samarbetet samt rädslan att mista den nationella danska identiteten. Av de som röstade nej anger 37 % att de inte vill ha mer union. 23 % röstade nej för att de ville bevara den danska identiteten liksom kronan och övriga 23 % anger grundläggande misstro till EU som huvudorsak.

Av dem som röstade ja uppger varannan att de gjorde det för att säkra att Danmark inte står utanför i EU. 23 % av ja-väljarna sade ja för att få mer politisk integration i EU medan de samhällsmässiga och ekonomiska fördelarna var avgörande för 11 %.

Vad påverkade väljarna under kampanjen?

Den 22-25 september gjordes en undersökning bland 689 representativt utvalda väljare om vad de ansåg om ja- och nej-kampanjerna samt om deras värderingar vad som var viktigt i euro-debatten. Analysen gjordes av Jörgen Goul Andersen.

Omröstningsdebatten lanserades av ja-sidan som en folkomröstning om danskt deltagande i den gemensamma myntunionen. De som tror sig begripa frågan menar att om folkomröstningen skulle ha ägt rum ett par år in i framtiden då euro-sedlar cirkulerar i verkligheten så hade resultatet blivit ett stort ja. När undersökningsgruppen tillfrågades om vad som var den stora frågan i folkomröstningen så sade 50 % att det var mest utvecklingen i EU på det hela taget som var avgörande (särskilt för de som röstade nej betydde EU:s utveckling mest, siffran var 58 % för nej-röstarna), medan 39 % svarade att för dem var den viktigaste frågan om man skulle ha ett gemensamt mynt eller ej.

Vad betydde Österrikebojkotten, den fallande euro-kursen och statsministerns folkpensionsgaranti för väljarnas ställningstaganden?

Först och främst ska man komma ihåg att 68 % höll fast vid vad de röstade i Amsterdamfördragsomröstningen 1998.

Under kampanjens gång år 2000 så var det 8 % som bytte åsikt när de tog till sig argumentet om faran för press mot den danska kronan vid ett nej. Av dem som röstade ja var det 7 % som lyssnat till detta argument, medan av de röstade nej var det 5 % som lyssnade till detta argument. 6 % av de undersökta väljarna bytte åsikt på grund av den fallande euro-kursen. Här var det 5,5 % av nej-röstarna som bytt ståndpunkt på grund av denna fråga, medan det var 2,2 % av ja-röstarna som bytt ståndpunkt på grund av denna fråga. Ja-sidans kampanj och statsministerns folkpensionsgaranti hade fått ungefär 4 % att byta åsikt. I det sistnämnda fallet var det fler bland de som röstade nej - 4 % - som bytt åsikt på grund av denna fråga. EU-motståndarnas kampanj och Österrikebojkotten hade endast flyttat 3 % av väljarna. En undersökning av Green som presenterades i tidningen Børsen 15 september visade att 10 % hade skiftat ståndpunkt på grund av denna fråga. Österrikefrågan ansågs bevisa att väljarna glömmet snabbt och att upphävandet av bojkotten skedde tidigt nog för att minska skadan i folkomröstningskampanjen.

Procenttalen här är små och en del av de som bytt åsikt kan ha bytt åsikt flera gånger. Österrikebojkotten och statsministerns garanti för folkpensionen skapade mer ett inflöde till nej-sidan. Speciellt den senare frågan kan ha orsakat att en så stor andel socialdemokratiska väljare röstade nej.

Ja-sidans kampanj flyttade lika många väljare till både ja och nej. Nej-sidans kampanj hade enligt undersökningen flyttat fler till ja-sidan än till nej-sidan. Kampanjpengarna gav dålig utdelning och nej-sidans kampanj hade alltså enligt undersökningen varit rent av kontraproduktiv.

Enligt undersökningen tyder kampanjernas dåliga utdelning på att huvudargumenten hade låg trovärdighet, inte minst statsministerns folkpensionsgaranti. Väljarna kommer väl ihåg hans svikna löfte från 1998 att inte röra "efterlönen" - men det gjorde han.

Av dem som bytte till ett ja anförde 60 % att faran för press mot kronan var det viktigaste skälet. I vet-ej-gruppen och bland nej-röstarna står den faktorn också stark. Men härutöver har den fallande euro-kursen påverkat till ett nej eller till tvivel. Österrikebojkotten nämns av var fjärde som bytte åsikt medan nej-kampanjen endast omvände 7 % av de som bytte åsikt till ett nej. Österrikebojkotten påverkade framförallt Ventres och Konservatives väljare att byta åsikt till ett nej. Bland övriga partiers väljare är Österrikebojkotten försvinnande liten som skäl.

Att EU hotar den danska välfärden trodde 22 % i undersökningen. Att folkpensionen skulle komma under press trodde lite fler på - men dock bara var fjärde väljare. Statsministerns garanti att trygga folkpensionen trodde bara 14 % på.

Att Danmarks bestående som ett fritt land var hotat var också tilltaget i överkant för många. Men stort bättre var det inte med de två anhängarargumenten att Danmark riskerar att bli isolerat eller att arbetslösheten skulle komma att stiga vid ett nej. Balansgången mellan att nå långt med starka budskap eller att stöta ifrån sig mer nyanserade väljare med skrämselfkampanjer.

Att den danska kronan kunde komma under press trodde två av tre anhängare på, medan motståndarna i stort sett avvisade det argumentet och vet ej-gruppen var delad på mitten. Att EU hotar välfärden fann bara 23 % av vet ej-gruppen och 32 % av nej-sägargruppen trovärdigt. Hotet mot folkpensionen gick bättre med motsvarande tal i trovärdighet 29 % i vet ej-gruppen och 39 % i nej-sägargruppen.

Statsministerns folkpensionsgaranti fann bara 19 % av euro-anhängarna trovärdigt och bara 39 % av anhängarna trodde på att Danmark skulle bli isolerat vid ett nej. Likaså trodde 39 % av euro-anhängarna på att arbetslösheten skulle stiga vid ett nej. Euromotståndarna hade också en stor skepsis till påståendet att Danmark skulle upphöra att vara ett fritt land med euro-medlemskap.

Både ja- och nej-röstare finner motpartens kampanj icke trovärdig. Det samma anser vet ej-gruppen om båda sidornas kampanjer. Bland nej-sägarna är det nästan lika många som finner nej-kampanjen icke trovärdig, som finner den trovärdig - 35 % mot 40 %.

Att nej-sidan mobiliserade så många nej-röstande var alltså inte nej-sidans förtjänst. Ja-sidan hade också del av äran, likaså oförutsedda händelser som eurons fall.

Hade folkomröstningen kunnat isoleras som en omröstning om Euro som myntfot för Danmark eller ej så ansågs det kunna bli ett klart ja. Men EMU:s tredje fas kom in i debatten och då är man tillbaka i den debatt som ledde till att danskarna röstade nej 1992.

När folkomröstningen utlystes så menade många opinionsinstitut ett stort flertal för ett ja till EMU. Men Gallup utlovade aldrig det. De hade nämligen en annan fråga kopplad samman med EMU och det var om man skulle upphäva det danska undantaget på detta område.

Vad gäller väljarnas värdering av vad som var viktigt på den politiska dagordningen så var det 1/ Säkring av den danska välfärden.

2/ Långsiktiga politiska perspektiv vid ett tätare samarbete.

3/ Avvägningen av fördelar och nackdelar med en gemensam valuta.

4/ Säkringen av den personliga ekonomiska tryggheten.

Ja-sidan lade närmast en motsatt prioritering i sin kampanj. Bland de undersökta väljarna så kom de politiska perspektiven före välfärden i betydelse för hur man skulle rösta. Gemensam valuta

kom långt ner på listan. Nej-sidans väljare var mer upptagna av välfärden och lade mindre vikt på andra frågor, vilket förklaras med att de har färre resurser. Men många av nej-sidans väljare tyckte också att politiska perspektiv hade en stor betydelse. Men gemensam valuta var inte så viktigt.

Vet ej-gruppen ansåg att samhällets välfärd och den personliga välfärden var viktig för deras val i långt större utsträckning än ja- och nej-väljare.

Ja-sidan använde personliga ekonomiska argument för att få folk att rösta ja. Nej-sidan använde välfärdsargument för att få folk att rösta nej. Generellt sett så var det rätt tänkt. Men i övrigt visade denna undersökning att väljarna var rätt så negativ till båda sidornas kampanj.

Å andra sidan hade det inte varit någon kampanj överhuvudtaget så hade väljarna varit än mer vilsna i sitt val.

II. Sveriges folkomröstning om EU 13/11 1994

Slutresultat hela landet

Ja	2.833.721	52,3%
Nej	2.539.132	46,8%
Blanka	48.937	0,9%
Valdeltagande		83,3 %

Resultatet bland kvinnor och män. andel i %

	Ja	Nej	Blankt	Icke-röstare
Kvinnor	46	52	2	16
Män	53	46	1	17

Resultatet i yrkesgrupper och åldersgrupper, andel i %

Yrkesgrupp*)	Ja	Nej	Blankt	Icke-röstare
Industriarbetare	41	57	2	20
Övriga arbetare	37	61	2	20
Lägre tjänstemän	49	49	2	16
Mellantjänstemän	59	40	1	14
Högre tjänstemän	76	24	0	11
Småföretagare	63	36	1	18
Jordbrukare	53	45	2	20
Studerande	51	47	2	17

*) Pensionärerna har förts till sin tidigare yrkesgrupp.

Vad gäller åldersgrupper så förlorade nej-sidan mer och mer längre upp i åldrarna man går, andel i %

Ålder	Ja	Nej	Blankt	Icke-röstare
18-21	42	55	3	18
22-30	46	52	2	19
31-40	51	48	1	17
41-50	55	44	1	13
51-60	54	44	2	13
61-70	59	40	1	15
71-80	61	38	1	24

Uppdelat mellan kvinnor och män i olika åldersgrupper ger följande resultat, andel i %

Kön och ålder	Ja	Nej	Blankt	Icke-röstare
Kvinnor				
18-21	31	66	3	17
22-30	38	60	2	19
31-40	43	56	1	15
41-50	51	48	1	12
51-60	46	52	2	11
61-70	54	44	2	15
71-80	58	41	1	25
Män				
18-21	50	47	3	19
22-30	53	45	2	20
31-40	58	41	1	19
41-50	59	41	0	13
51-60	62	37	1	15
61-70	63	36	1	15
71-80	65	35	0	21

Resultatet bland partisympatisörer, partival i riksdagsvalet 1994 och röstning i folkomröstningen om EU-medlemskap, andel i %

Partival 1994	Ja	Nej	Blankt	Icke-röstare
Vänsterpartiet	13	85	2	5
Socialdemokraterna	46	53	1	7
Centern	44	54	2	4
Folkpartiet	79	20	1	3
Moderaterna	86	13	1	4
Kristdemokr. samh. partiet	54	44	2	4
Miljöpartiet	20	79	1	6
Övriga partier	38	62	0	4
Blankröstande	38	59	3	5
Icke-röstare	44	55	1	41

Mellan riksdagsvalet i september och folkomröstningen i november 1994 så hände en del i opinionen. Socialdemokraterna tappade 2,1 procentenheter, vänsterpartiet gick fram med 2,0, miljöpartiet gick fram med 1,2 och moderaterna gick fram med 1,6. Övriga partier tappade något. Socialdemokraterna tappade EU-motståndare till andra partier vilket gjorde att bland de som sympatiserade med socialdemokraterna vid tiden för folkomröstningen så röstade 52 procent ja och 47 procent nej. Medan bland vänsterpartiets sympatisörer vid tiden för folkomröstningen så hade nej-andelen ökat till 89 procent medan 9 procent av v-sympatisörerna röstade ja till EU-medlemskapet.

Nej-rösterna i absoluta tal fördelat på partisympatisörer

Uppskattningsvis fördelade sig partisympatierna (utifrån valet 1998) bland nej-rösterna enligt följande:

Socialdemokraterna	ca 1.330.000
Vänsterpartiet	ca 290.000
Centern	ca 230.000
Miljöpartiet	ca 220.000
Moderaterna	ca 160.000
Kds	ca 100.000
Folkpartiet	ca 80.000
Övriga/Ny Demokrati	ca 78.000
Blankröstare riksd.val -94	ca 50.000

Av de som inte röstade i riksdagsvalet, men som gick och röstade i folkomröstningen så röstade 55 % nej. Detta är givetvis enbart en skattning. Valdeltagandet i riksdagsvalet 1994 var 86,8 %, i folkomröstningen sjönk det till 83,3 %. Efter folkomröstningen har vi i Sverige hittills inte nått ett högre valdeltagande i något val.

Resultatet i röstetal

Det är röstetalen på riksnivå som är det intressanta för helhetssegern. Den procentuella segern i varje län är av underordnad betydelse. I absoluta röstetal fanns det fler nej-röstare i storstäderna än i övriga Sverige, men tyvärr inte tillräckligt många för att vinna totalsegern.

Nej-sidans segrar i absoluta röstetal

Norrbottnens län	49.876
Västerbottens län	41.214
Kopparbergs län	39.897
Jämtlands län	39.017
Gävleborgs län	29.816
Västernorrlands län	26.651
Älvsborgs läns norra	10.032
Värmlands län	9.076
Örebro län	8.686
Blekinge län	5.967
Jönköpings län	4.442
Kalmar län	3.780

Ja-sidans segrar i absoluta röstetal

Total seger	294.589 röster
Stockholms län	139.223
Stockholms kommun	102.638
Malmöhus läns södra	67.021
Malmö kommun	47.861
Malmöhus läns norra	36.197
Göteborgs kommun	36.056
Hallands län	28.072
Kristianstads län	25.792
Östergötlands län	23.008
Västmanlands län	15.280
Södermanlands län	13.653

Uppsala län	13.531
Bohuslän	6.020
Kronobergs län	4.191
Älvsborgs läns södra	3.334
Gotlands län	979
Skaraborgs län	187

Valdeltagandet i länen

Ett högre valdeltagande hade gynnat nej-sidan då de resurssvaga grupperna oftast är de som röstskolkar. Just de grupperna röstade i stor utsträckning nej till EU-medlemskapet när de gick och röstade. Likaså i mindre tätorter och på landsbygden var valdeltagandet lågt och där röstade i de flesta fall en stor majoritet nej.

I Norges folkomröstning om EU 1994 var valdeltagandet uppe på 88 % i många nordnorska valdistrikt. Det var nödvändigt för att kunna ta hem segern totalt gentemot Oslos ja-övervikt.

I följande starka nej-röstande län var valdeltagandet lägre än riksgenomsnittets 83,3 %:

Gävleborgs län (81,2 %), Kalmar län (82,1 %), Värmlands län (82,8 %), Norrbottens län (83,0 %) samt Västernorrlands län (83,0 %).

På Gotland var valdeltagande bara 80,7 % och där vann ja-sidan med endast 979 röster. Ett högre valdeltagande på ön hade gjort den matchen mera jämn.

Röstmobilisering och ett valdeltagande upp mot 90 % skulle gynna nej-sidan mycket mer än ja-sidan.

Genomgång starka respektive svaga kommuner och valkretsar län för län

Total seger 294.589 röster

Stockholms län Ja-seger 139.223 röster

Nej-sidan vann bara en kommun: Norrtälje med 52,4 % mot 46,5 %. I röster vann nej-sidan med 1.787, främst tack vare landsbygdens röster, i själva Norrtälje var segern ytterst knapp.

I Nynäshamn vann ja-sidan knappt med 50,7 % mot 48,4 % men i röstetal bara 322. I Södertälje och Haninge var nej-sidan också relativt stark med 44,3 % i båda kommunerna.

Ja-sidan tog mer än 60 procent i följande kommuner: Danderyd (80,5), Lidingö (76,5), Täby (74,4), Nacka (67,3), Sollentuna (66,2), Ekerö (64,4), Österåker (63,7), Solna (63,4), Järfälla (62,0), Tyresö (61,7), Vaxholm (61,3), Vallentuna (60,7), Upplands-Väsby (60,2)

Lägst valdeltagande var det i Botkyrka (78,5 %), samt Södertälje och Sundbyberg (79,6 % i båda). i dessa tre kommuner var nej-sidan starkare än genomsnittet i länet.

Högst var valdeltagandet i Danderyd (89,9 %) och Täby (89,4 %).

Mönstret är tydligt vad gäller resultat och valdeltagande mellan blåa och röda kommuner. Moderata väljare gick och röstade ja.

Stockholms kommun Ja-seger 102.638 röster

Om vi ser enbart till hela valkretsar så var ja-sidan svagast i fjärde med 52,0% mot nej-sidans 47,1%. Fjärde valkretsen omspannar områdena Vantör, Farsta, Skarpnäck. I många valdistrikt med lågt valdeltagande vann nej-sidan, dock inte i alla. Lägst var valdeltagandet i Spånga-Rinkeby.

Starkast var ja-sidan i tredje med 75,0% mot nej-sidans 24,2%. Tredje valkretsen omspannar Vasastan, City och Östermalm.

Resultaten i de olika valdistrikten är intressant att analysera utifrån bostadsområdenas socio-ekonomiska situation, men det bör göras av någon som känner Stockholm väl.

Helt klart är dock att valdeltagandet måste upp i förortererna och att nej-sidan måste ta mer röster i dessa områden för att något väga upp ja-röstande i de välbeställda områdena och i innerstan.

Uppsala län Ja-seger 13.531 röster

En stor del av ja-sidans seger i länet gavs i Uppsala där ja-sidan vann med 12.480 röster (55,2 % mot 43,7 %). Ja-sidan vann i övrigt i det lilla starkt borgerliga Håbo (Bålsta) samt i länets näst största stad Enköping med 2.108 röster.

Nej-sidan vann i Älvkarleby, Tierp och Östhammar. Samtliga dessa tre kommuner är vänsterstyrda. I Älvkarleby, där socialdemokraterna brukar ha den största procentandelen i hela riket, så tog nej-sidan 55,0 % och segrade med 610 röster.

Södermanlands län Ja-seger 13.653 röster

Nej-sidan segrade i tre av nio kommuner. I Vingåker med 385 röster (52,6 % mot 46,4 %), i Gnesta med 117 röster och i Flen med 75 röster.

Det vägde lätt mot ja-sidans segrar med 5.861 röster i Eskilstuna (55,0 % mot 44,1 %), i Nyköping med 3.640 röster och i Strängnäs med 2.239 röster.

Östergötlands län Ja-seger 23.008 röster

Nej-sidan segrade i sju av tretton kommuner. Men det var segrar med rätt så knappa röstetal, mellan 891 och 221 röster. Däremot segrade ja-sidan i Linköping med 15.922 röster och i Norrköping med 7.434 röster, vilket avgjorde deras totala seger i länet. I de tio valdistrikt i Norrköping där valdeltagandet var lägst, så vann nej-sidan i de flesta.

Jönköpings län Nej-seger 4.442 röster

Nej-sidan vann åtta av elva kommuner. Störst blev röstöverskotten i Vetlanda (2.845 röster), Nässjö (2.400 röster), Sävsjö 2.076 röster, 63,7% mot 35,5%) samt Aneby (1.327 röster, 64,8% mot 34,8%).

Ja-sidan tog hem Jönköping med 5.555 rösters övervikt (53,4% mot 45,7%) samt Gislaved och Värnamo med små marginaler.

Med tanke på Jönköpings läns frikyrkliga karaktär och borgerligt styrda småkommuner så måste ett betydande antal frikyrkliga väljare röstat med nej-sidan.

Kronobergs län Ja-seger 4.191 röster

Nej-sidan vann i fem av åtta kommuner. Men det var knappa segrar. Mest i Tingsryd (1.083 röster, dock lågt valdeltagande - 79,8 %) och i Uppvidinge (910 röster).

Ja-sidan vann mycket knappt i Älmhult (259 röster) och Ljungby (31 röster) men mycket stort i Växjö (7 125 röster, 57,2 % mot 41,9 %, 85,6 % valdeltagande). Vilket avgjorde ja-sidans seger i Kronobergs län.

Kalmar län Nej-seger 3.780 röster

Nej-sidan vann i nio av tolv kommuner. I Oskarshamn vann man med 1.999 röster, i Hulfsfred med 1.969 röster, i Vimmerby med 1.179 röster, i Högsby med 1.037 röster (största procentuella segern med 62,0 % mot 37,4 %) och i Mönsterås med 1.005 röster.

Dessa segrar gjorde att ja-sidans seger i Kalmar med 4.551 röster oskadliggjordes. I Mörbylånga gjorde ja-sidan också ett bra resultat med en seger på 859 röster och 54,6 % mot 44,6 % för nej-sidan.

Gotlands län **Ja-seger 979 röster**

Nej-sidan vann på norra Gotland med 486 röster.

Ja-sidan vann knappt på södra Gotland med 195 röster, men vann stort i Visby med 1.270 röster.

Blekinge län **Nej-seger 5.967 röster**

Blekinge är ett län där socialdemokraterna traditionellt varit starka. Den lokalt mycket kände socialdemokratiska politikern Hans Gustafssons engagemang på nej-sidan underlättade säkerligen nej-röstandet i detta län.

Nej-sidan vann i fyra av de fem kommunerna. I röstetal var segern störst i Karlskrona med 2.395 röster (52,6 % mot 46,5 %) och procentuellt sett var den störst i Ronneby med 54,5 % mot 44,6 % (1.880 röster). I Karlskrona kan man dock se en tydlig uppdelning över hur ja-sidan vann i valdistrikten i staden medan nej-sidan vann i valdistrikten runt om i övriga kommunen.

Ja-sidan vann endast i Sölvesborg med 389 rösters övervikt och 51,4 % mot 47,5 %. Valdeltagandet var också lägst i länet i denna kommun med 80,8 %.

Kristianstads län **Ja-seger 25.792 röster**

Nej-sidan segrade knappt i två kommuner, i det sedan eviga tider socialdemokratiskt styrda Bromölla med 227 rösters övervikt och i Osby med 148 rösters övervikt. I Östra Göinge vann ja-sidan med bara 16 rösters övervikt och i Örkelljunga med 60 röster.

Störst var ja-sidans segrar i Kristianstad med 10.224 röster, Ängelholm med 6.092 röster samt i det starkt borgerliga Båstad med 2.893 röster (största procentuella segern 65,7 % för ja-sidan mot 33,3 % för nej-sidan).

Malmö kommun **Ja-seger 47.861 röster**

Malmö kommun förlorades i procentsiffror med 66,5 % för ja-sidan mot 32,7 % för nej-sidan. I valdistrikt med lågt valdeltagande vann ja-sidan inte lika övertygande. Nej-sidan vann endast i fyra valdistrikt, de hade alla lägre valdeltagande än genomsnittet i Malmö.

Malmöhus läns norra **Ja-seger 36.197 röster**

I Malmöhus län norra vann inte nej-sidan en enda kommun. Störst var förlusten i Helsingborg med 17.512 röster (62,4 % ja mot 36,8 % nej). Den största procentuella förlusten för nej-sidan var i Höganäs där ja-sidan tog 66,2 % mot 33,1 % för nej-sidan (4.826 rösters övervikt). Betydande var också förlusterna i Landskrona (5.826 röster) och i Eslöv (3.885 röster).

Malmöhus läns södra **Ja-seger 67.021 röster**

I Malmöhus län södra vann inte heller nej-sidan en enda kommun. Störst var förlusten i Lund med 21.778 röster (67,1 % ja mot 31,8 % nej) Valdeltagandet i Lund låg på höga 87,4 %. Procentuellt men även röstmässigt var förlusten stor i moderata Vellinge med 79,5 % ja mot 19,9 % nej och 11.690 rösters övervikt för ja-sidan (90,6 % valdeltagande). I Lomma vann ja-sidan med 74,4 % mot 24,7 % och 5.907 rösters övervikt (90,6 % valdeltagande även här). Också i Staffanstorp, Kävlinge, Ystad och Trelleborg vann ja-sidan med mer än 4.000 röster.

Hallands län **Ja-seger 28.072 röster**

I Hallands län vann nej-sidan endast i Hylte kommun med 144 rösters övervikt (50,5% mot 48,3%).

Ja-sidan vann i övriga fem kommuner. Störst var ja-sidans seger i det borgerliga Kungsbacka med 10.432 röster och 63,2 % mot 36,0 % för nej-sidan. I Halmstad vann ja-sidan med 8.514 röster och i Varberg med 4.897 röster. Falkenberg vanns med 2.634 röster medan Laholm vanns med 839 röster.

Göteborgs kommun Ja-seger 36.056 röster

Ja-sidans seger i Göteborgs kommun var procentuellt sett mindre än Stockholm och Malmö (56,3 % mot 42,8 %). Nej-sidan vann i rätt så många valdistrikt. Typiskt nog vann man mestadels i valdistrikt med lägre valdeltagande än genomsnittet i hela Göteborgs kommun. I första valkretsen med bland annat Lundby, Biskopsgården, Torslanda, Tuve och Säve vann man i 35 av 65 valdistrikt. Ja-sidan vann i villa- och bostadsrättsområden medan nej-sidan vann mer i typiska hyresrättsområden. I andra valkretsen med bland annat områdena Kortedala (där nej-sidan vann i samtliga valdistrikt), Härlanda, Örgryte (där ja-sidan vann i samtliga valdistrikt), Angered, Bergsjön och Gunnared vann nej-sidan i 32 av 65 valdistrikt. Däremot i tredje valkretsen central Göteborg vann man bara i åtta av 62 valdistrikt. I fjärde valkretsen med bland annat områdena Högsbo, Västra Frölunda, Tynnered och Askim (i den sistnämnda vann ja-sidan i samtliga valdistrikt) vann nej-sidan i 25 av 70 valdistrikt (i ett distrikt blev det oavgjort 460 röster mot 460).

Bohuslän Ja-seger 6.020 röster

I övriga 14 kommuner i Göteborgs och Bohuslän vann nej-sidan i sex av 14 kommuner. Störst och överraskande blev nej-sidans seger i Uddevalla med 1.937 röster (52,8% mot 46,4%). En av de få länsprimärorter som nej-sidan vann. I Munkedal blev nej-sidans seger den procentuellt största med 62,6% mot 36,7% och 1.811 rösters övervikt. I Tanum vann nej-sidan med 1.387 röster och Orust med 704 röster (medan Tjörn förlorades med 705 röster). Nej-sidan vann också i Strömstad och Lysekil.

Ja-sidan vann stort i kommunerna runt Göteborg. Mölndal vanns med 4.529 röster, Partille vanns med 3.754 röster och Härryda med 1.844 röster. Kungälv, som är en rätt så stor kommun vanns av ja-sidan med 739 röster och 51,1 % mot 48,0 %. Öckerö vann bara med 75 röster (50,0 för ja-sidan mot 49,0 % för nej-sidan).

Älvsborgs läns norra Nej-seger 10.032 röster

Älvsborgs läns norra valkrets var en beundransvärd seger för nej-sidan. Ja-sidan vann bara i det välmående och högborgerliga Lerum med 3.051 röster och 56,7 % mot 42,4 %).

Nej-sidans segrar skedde i blandat starka socialdemokratiska bruksorter respektive i borgerliga landsbygdsområden. Procentuellt sett var segrarna störst i Dals-Ed med 66,7 % för nej-sidan mot 32,5 % för ja-sidan och en övervikt på 1.096 röster. I Lilla Edet tog nej-sidan 62,0 % mot 37,3 % och hade en övervikt på 1.871 röster samt i Färgelanda vann nej-sidan med 61,6 % mot 37,3 % och 1.100 rösters övervikt.

Även i de stora städerna gick det bra. I Vänersborg vann nej-sidan med 53,3 % mot 45,8 % och med 1.754 rösters övervikt. I Alingsås vann nej-sidan med 1.033 rösters övervikt och med 51,9 % mot 47,2 %. Även i Trollhättan vann nej-sidan om än knappare med 50,2 % mot 48,9 % och 412 rösters övervikt. Trollhättan är ett mycket starkt socialdemokratiskt fäste och resultatet visar att många socialdemokrater följde sin partiledares önskemål om att de skulle rösta ja, men inte tillräckligt många för att man skulle ta hem segern i staden.

Älvsborgs läns södra Ja-seger 3.334 röster

I Älvsborgs södra valkrets finns bara sex kommuner. Ja- och nej-sidan vann hälften vardera. Nej-sidan vann i Mark med 875 röster, Svenljunga med 209 röster och Bollebygd med 171 röster.

Ja-sidans segrar var den avgörande i Borås med 3.345 röster (52,4 % för ja-sidan mot 46,7 % för nej-sidan), Tranemo med 1.076 röster (största procentuella segern med 56,5 % mot 42,4 %) och Ulricehamn med 167 röster.

Skaraborgs län **Ja-seger 187 röster**

Ja-sidan vann när de sena poströsterna, det vill säga söndagens, hade räknats.

Nej-sidan vann i elva av de sjuutton kommuner som vid denna tid utgjorde Skaraborgs län. En del av dessa elva kommuner har många jordbrukare och starka borgerliga majoriteter.

Ja-sidan vann i de utpräglade landsbygdskommunerna Grästorp, Essunga, Vara, Habo och Skara (som också har en stor livsmedelsindustri) samt i den största kommunen Skövde (med 2.812 röster och 54,1 % mot 44,8 %).

Värmlands län **Nej-seger 9.076 röster**

Nej-sidan vann i 14 av 16 kommuner i Värmlands län. Men ja-sidans seger var stor i Karlstadstrakten så det gjorde att den sammanlagda segern inte blev så stor. I Karlstads kommun tog ja-sidan hem en seger med 57,0 % mot 42,1 % och 7.700 rösters övervikt. Också Hammarö tog man hem med 1.605 rösters övervikt.

Nej-sidans största röstövervikter var i Hagfors med 3.179 röster, Torsby med 3.094 röster (här segrade också nej-sidan med den största procentuella övervikten med 66,2 % mot 33,1 %), Arvika med 3.092 röster och Filipstad med 1.867 röster. I en del av dessa stabila nej-kommuner var tangerade valdeltagandet nästan 80 %. Ett högre valdeltagande i dessa kommuner skulle öka möjligheten att vinna på nationell nivå.

Örebro län **Nej-seger 8.686 röster**

I Örebro län vann nej-sidan i tio av tolv kommuner. Typiskt nog vann ja-sidan i de två största kommunerna Örebro och Karlskoga. Men ja-sidans seger i Örebro var relativt liten - 1.446 röster och 50,5 % mot 48,6 %. I Karlskoga vann ja-sidan med 1.176 röster och 52,2 % mot nej-sidans 46,7 %. I Örebro var det några socialdemokratiska kommunalråd som deklarerade att de röstade nej till EU-medlemskap och det kan ha påverkat en del av de socialdemokratiska väljarna. Typiskt nog vann nej-sidan i Örebro i alla utom ett av valdistrikten där valdeltagandet låg under 80 %.

Nej-sidans seger i de övriga tio kommunerna var rätt så övertygande. I Lindesberg vann nej-sidan med 1.961 rösters övervikt och i ytterligare sju kommuner vann man med över 1.000 rösters övervikt. Det gjorde att övervikten i de två största städerna oskadliggjordes relativt lätt.

Valdeltagandet var dock bara 79,3 % i Hällefors och 79,7 % i Ljusnarsberg (där nej-sidan vann sin största procentuella seger med 62,8 % mot 36,7 % för ja-sidan).

Västmanlands län **Ja-seger 15.280 röster**

Nej-sidan vann i sex kommuner och ja-sidan i fem. Men striden var mycket jämn i tre av kommunerna. Vad som avgjorde hela ja-segern i länet var Västerås.

Nej-sidan vann med 1.162 röster i Heby och med 1.096 röster i Norberg (här vann nej-sidans länets största procentuella seger med 63,0 % mot 36,1 %). Skinnskatteberg vanns med 622 röster, Fagersta med 401 röster, Sala med 207 röster och Surahammar med 45 röster.

Ja-sidan vann med 17.918 röster i Västerås och 61,3 % mot 37,8 % för nej-sidan. Deras övriga segrar var små. Hallstahammar vanns med 681 röster, Kungsör med 178 röster, Arboga med 22 röster och Köping med endast 14 röster.

De socialdemokratiska väljarna i Västmanland tycks ha gått i större utsträckning till ja-sidan än på många andra håll i landet. Exempelvis Surahammar var fram till och med valet 1994 ett mycket starkt socialdemokratiskt fäste. Men här vann som nämnts ovan nej-sidan bara med 45 rösters övervikt. Likaså Västerås har alltid styrts av socialdemokraterna, med undantag av åren 1991-1994. Men här vann alltså ja-sidan mycket överlägset. Orsakerna till ja-sidans relativt starka förankring bland socialdemokratiska sympatisörer i detta län får de som bättre känner de lokala

förhållandena och den lokala EU-debatten 1994 utröna.

Vid sidan av de fyra största städerna i Sverige så måste Västerås prioriteras i en kommande folkomröstning vad gäller nej-sidans kampanj, samt även länets övriga kommuner måste säkras på ett bättre sätt till nej-sidan. I valet 1998 hade Vänsterpartiet stora framgångar i länet så något har dock hänt efter folkomröstningen bland de socialdemokratiska väljarna.

Kopparbergs län Nej-seger 39.897 röster

I Kopparbergs län, numera Dalarnas län, så vann nej-sidan i samtliga 15 kommuner. Även kommuner med relativt starkt borgerligt styre vanns övertygande av nej-sidan.

I tre kommuner tog nej-sidan med än 70 %: Älvdalen 77,0 %, Vansbro 72,6 % och Orsa 71,5 %. Röstmässigt tog man hem de största segrarna i Älvdalen med 77,0 %, Vansbro med 72,6 % och Orsa med 71,5 %.

Röstmässigt var segern som minst i Säter (62,0 % mot 37,1 % för ja-sidan) med 1.829 röster. De största röstmässiga segrarna för nej-sidan var i Borlänge med 4.660 röster, i Mora med 4.066 röster, i Ludvika med 3.258 röster och i Falun med 3.106 röster.

I Dalarna fanns såväl ledande lokala socialdemokrater som lokala centerpartister som var aktiva på nej-sidan. Socialdemokratiska Dala-Demokraten stod också på nej-sidan. Det påverkade säkerligen valresultatet.

Gävleborgs län Nej-seger 29.816 röster

Nej-sidan vann i nio av tio kommuner. Den enda kommun där ja-sidan vann var Sandviken med 45 rösternas övervikt. Ja-sidan körde en hård kampanj i Sandviken. Bland annat var Anita Gradin där och hade ett stort kvinnomöte. Samtidigt har Arbetarbladet stor täckning i Sandviken och det var på ledarplats emot EU-medlemskap så det visar att bara för att man har en lokaltidning med sig är det inte säkert att man vinner.

Störst röstövervikt hade nej-sidan i Hudiksvall med 7.798 röster och 65,8 % mot 33,4 % för ja-sidan. Näst störst röstövervikt och största procentuella segern för nej-sidan var i Ljusdal med 4.958 röster och 68,8 % mot ja-sidans 30,5 %. Här var i synnerhet Socialdemokrater mot EU aktiva. Men i Ljusdals kommun hade också länets lägsta valdeltagande med 78,5 %.

I Söderhamn och Bollnäs var det också röstövervikter för nej-sidan på över 4.000 röster.

Men i Gästrikland var nej-sidan svagare. Gävle vanns med 632 röster och 50,1 % mot 49,0 % och Hofors vanns med 720 röster.

Västernorrlands län Nej-seger 26.651 röster

Nej-sidan vann i samtliga sju kommuner. Störst var den röstmässiga segern i Sundsvall med 5.629 röster (54,3 % mot 45,0 %), Sollefteå med 5.444 röster (66,6 % mot 32,6 %) och Örnsköldsvik med 5.023 röster (56,2 % mot 43,0 %).

Den största procentuella segern var i Ånge med 74,2 % mot 25,2 % (3.935 röster), Sollefteå därefter och trea Timrå med 61,8 % mot 37,6 % (2.839 röster).

Den minsta segern var i Härnösand med 430 röster och 51,0 % mot 48,5 % för ja-sidan.

Jämtlands län Nej-seger 39.017 röster

Nej-sidan vann i samtliga åtta kommuner. Siffrorna är för en nej-röstande de vackraste i hela landet. Valdeltagandet i hela länet var också högt med 85,0 %, i Åre var det 86,9 % och i Krokom 86,3 %. Den minsta segern procentuellt sett var i Östersund (64,2 % mot 35,0 %) med en övervikt i röster på 11.493. I Strömsund var nej-sidan starkast i hela landet med 81,8 % mot 17,7 % och en röstövervikt

på 6.586. I sju av de åtta kommunerna nådde nej-sidan över 70 %.

Givetvis spelade de två lokala EU-motståndartidningarna en stor roll för nej-sidans goda resultat i länet. Ledande lokala politiker såväl från socialdemokraterna som centern uppmanade väljarna att rösta nej.

Västerbottens län Nej-seger 41.214 röster

Nej-sidan vann i samtliga 15 kommuner i Västerbottens län.

De största röstmässiga segrarna var i Skellefteå med 14.767 röster, Umeå med 5.176 röster och Lycksele med 3.627 röster. Vilket var föga förvånande med tanke på att de är de största kommunerna.

Procentuellt sett så var nej-sidans seger störst i Vilhelmina (78,1 % mot 21,4 %), Sorsele (78,0 % mot 21,5 %) och Norsjö (76,9 % mot 22,6 %). I ytterligare fyra kommuner: Malå, Dorotea, Storuman och Lycksele tog nej-sidan över 70 %.

Ja-sidans största procentuella styrka nåddes helt klart i Umeå med 45,4 %, näst störst i Robertsfors (37,7 %) och tredje störst i Bjurholm (37,3 % och förlust med 448 röster för ja-sidan). Ja-sidan höga röstandel i Umeå hjälpte upp ja-sidans procentandel i länet som helhet rejält.

Valdeltagandet var lägst i Åsele med 77,4 %, sedan följde Sorsele med 78,5 % och Bjurholm med 79,2 %.

Norrbottens län Nej-seger 49.876 röster

I Norrbottens läns 14 kommuner segrade också nej-sidan i samtliga.

De största röstmässiga segrarna var i Piteå med 7.336 röster, Kiruna med 7.085 röster och Gällivare med 6.426 röster.

Procentuellt sett så var nej-sidans seger störst i Jokkmokk (80,1 % mot 19,6 %), Älvsbyn (76,2 % mot 23,4 %) och Arjeplog (75,3 % mot 24,2 %). I ytterligare fyra kommuner: Pajala, Arvidsjaur, Gällivare och Kiruna tog nej-sidan över 70 %.

Ja-sidans största procentuella styrka nåddes helt klart i Luleå med 43,6 %, näst störst i Haparanda (43,4 % och förlust med 599 röster för ja-sidan), tredje störst i Kalix (37,1 %) och fjärde störst i Piteå (36,0 %). Ja-sidan höga röstandel i Luleå hjälpte upp ja-sidans procentandel i länet som helhet rejält.

Valdeltagandet var lägst i Haparanda med 74,3 %, sedan följde Övertorneå med 77,2 %, Övertorneå med 77,8 % och Pajala med 78,9 %.

Riket i sin helhet

Totalt av de 47 kommuner med över 45.000 invånare, så vann ja-sidan i 34 och nej-sidan i 13. De 13 större kommuner där nej-sidan vann var Norrtälje, Karlskrona, Trollhättan och Uddevalla samt de nio största kommunerna i de sex nordligaste länen.

Avgörandet i den svenska folkomröstningen

Sifos eftervalsanalys kom hösten 1995. Den rapporterade många intressanta saker som är av stort värde för nej-sidan inför kommande folkomröstning.

Under hösten 1994 var bara 20 procent av de socialdemokratiska väljarna positiva till ett svenskt EU-medlemskap. Under sista veckan före folkomröstningen inträffade stora förändringar och på valdagen sade nästan 50 procent ja. Av de socialdemokratiska väljare som bestämde sig sista veckan röstade hela 67 procent ja.

Sifoanalysen bygger på 1.500 intervjuer och finns med i boken ”Varför just JA” av Gottfried Grafström. Den boken skildrar ja-kampanjens högkvarter.

Hela 12 procent av väljarkåren bestämde sig sista veckan och 7 procent på själva valdagen. Bland dem som bestämde sig sent fanns det en klar övervikt av ja-sägare. Det visar att ja-kampanjens insatser under sista veckan måste ses som lyckade, är Sifos konstaterande. Ja-sidan tog emellertid inte många väljare från nej-lägret, utan i huvudsak från gruppen av tveksamma.

Den typiske ja-röstaren var en man i åldern 50-64 år. Det tyngsta skälet var att "vi kan inte stå utanför". Det uppgav 30 procent av ja-sägarna. 14 procent pekade i första hand på freden, 12 procent på ekonomin och räntorna medan 10 procent pekade på sysselsättningen.

För nej-röstaren handlade det främst om självbestämmandet. Det uppgav 17 procent. 13 procent uppgav demokratin, 9 procent var osäkra eller ansåg sig dåligt informerade och röstade därför nej och 7 procent åberopade den höga inträdesavgiften.

Både ja- och nej-sägare trodde att EU är bra för näringslivet och handeln, och båda grupperna fruktade högre arbetslöshet, ökad brottslighet, mera byråkrati och sämre matkontroll.

Nej-sidans företrädare tycks ha gjort ett starkare intryck än ja-sidans. I första hand påverkades emellertid väljarna av vänner och av sina familjer. I tredje hand kom nej-sidans debattörer, därefter partiledarna och först i femte hand ja-sidans debattörer.

På listan över organisationer som betytt mycket kommer miljöpartiet först och socialdemokraterna på andra plats. Därefter följer ja-sidan, facket, moderaterna och på sjätte plats nej-sidan.

Organisationen Nej till EU hade kontakt med fler väljare (37 procent) än Ja till Europa (35 procent). Betydligt färre kontakter hade till exempel SAF och LRF.

Senare opinionsundersökningar efter folkomröstningen visade att många ja-röstare ångrat sig och att nej-sidan återigen var i majoritet. Så såg det inte ut veckorna efter folkomröstningen. Då uppgav bara 2 % att de ångrade sitt val.